

Obsah

Úvodem	7
--------------	---

První část – Ohlédnutí do historie

1 Dítě a společnost	9
1.1 Pojetí dítěte a dětství	9
1.2 Pojetí dítěte v historickém kontextu	12
1.2.1 Dítě v době pravěku	12
1.2.2 Dítě v době starověku	13
1.2.3 Dítě ve středověké společnosti	14
1.2.4 Dítě v období novověku	16
1.2.5 Reformní hnutí a jeho přínos v novém pohledu na dítě ...	19
2 Počátky a vývoj institucí pro děti předškolního věku	25
2.1 Vymezení pojmů	25
2.2 První pokusy o veřejnou předškolní výchovu	26
2.3 Rozvoj veřejných předškolních institucí	28
3 Počátky a rozvoj tvorby předškolních vzdělávacích dokumentů	47
3.1 Východiska pro vznikající programy předškolního vzdělávání	47
3.2 Vzdělávací program první české opatrovny a první české mateřské školy	51
3.3 Odraz reformního hnutí v programech mateřské školy	53
3.4 Předškolní výchova ve vzdělávacích dokumentech v období 1945–1989	54

Druhá část – Teoretická východiska současného předškolního vzdělávání

4	Dítě předškolního věku.....	65
4.1	Předškolní věk	66
4.2	Zájmy a potřeby dítěte předškolního věku	71
4.2.1	Základní biologické potřeby.....	72
4.2.2	Základní psychické potřeby.....	72
4.2.3	Základní sociální potřeby	74
4.2.4	Základní vývojové potřeby.....	74
4.2.5	Zájmy dítěte předškolního věku.....	75
5	Faktory podílející se na rozvoji osobnosti dítěte předškolního věku.....	79
5.1	Dědičnost.....	79
5.2	Výchova a prostředí	80
6	Rodina jako výchovný činitel	87
6.1	Současná rodina	87
6.2	Funkce rodiny	89
6.3	Rodina a výchovný styl.....	90
6.4	Pedagogická diagnostika rodiny	96
7	Mateřská škola a její místo v rámci celoživotního vzdělávání.....	101
7.1	Celoživotní vzdělávání – trend současné vzdělávací politiky.....	101
7.2	Předškolní vzdělávání – součást celoživotního vzdělávání.....	104
8	Pojetí současného předškolního vzdělávání podle rámcového programu.....	107
8.1	Pojetí cílů předškolního vzdělávání	109
8.2	Obsah předškolního vzdělávání	111
8.2.1	Dítě a jeho tělo	112
8.2.2	Dítě a jeho psychika.....	113
8.2.3	Dítě a ten druhý	115
8.2.4	Dítě a společnost.....	116
8.2.5	Dítě a svět	117
8.3	Pedagog a jeho úloha při tvorbě vzdělávacích plánů a programů.....	118
8.4	Uspořádání dne v mateřské škole.....	119

9	K tvorbě školního vzdělávacího programu.....	123
9.1	Vymezení pojmů	123
9.2	Vytváření školního vzdělávacího programu.....	125
9.3	Téma, tematický celek, tematická část.....	130
9.4	Možné přístupy při práci s cíli	138
9.5	Cíl vzdělávání a jeho vlastnosti.....	140
9.6	Taxonomie cílů	141
10	Interakce a komunikace v pedagogických situacích.....	149
10.1	Vymezení pojmů	149
10.2	Pedagogická komunikace v podmínkách mateřské školy	150
10.2.1	Frontální činnosti a pedagogická komunikace	150
10.2.2	Pedagogická komunikace v rámci skupinových činností.....	153
10.2.3	Individuální činnost dítěte a pedagogická komunikace.....	153
10.3	Verbální komunikace	155
10.3.1	Otázka jako prvek pedagogické komunikace.....	158
10.4	Nonverbální komunikace	160
10.5	Komunikace činem a komunikační dovednosti pedagoga	162
11	Pedagogické zásady uplatňované v práci předškolního pedagoga	165